

Svensk Dagligvaruhandels färdplan för fossilfria plastförpackningar

Inom ramen för Fossilfritt Sverige tog Svensk Dagligvaruhandels medlemsföretag fram en gemensam färdplan för plastförpackningar. Färdplanen lanserades 2018 och innehöll mycket ambitiösa mål för att sätta fart på utvecklingen:

- att alla plastförpackningar skulle vara materialåtervinningsbara senast **2025**, och
- att all plast i förpackningar skulle vara producerade av återvunnen eller förnybar råvara senast **2030**.

I färdplanen beskrivs både vilka åtgärder branschen behöver vidta för att nå målen, samt vilka stöd och insatser som krävs från politiskt håll.

Sedan lanseringen år 2019 har utvecklingen inom både förpacknings- och återvinningsbranschen gått snabbt framåt, inte minst tack vare det nära samarbetet i SvDH:s förpackningsgrupp. De förutsättningar som identifierades i färdplanen 2018 har i stor utsträckning realiserats och bidragit till de framsteg som gjorts.

Under 2020 införde (dåvarande) Förpacknings- och Tidningsinsamlingen differentierade förpackningsavgifter och tydliga kriterier för vad som anses vara materialåtervinningsbart. När Site Zero i Motala – världens största och mest avancerade sorterings- och återvinningsanläggning för plast – togs i drift år 2023 ökade kraven ytterligare. För att förbättra kvalitén i det utsorterade materialet harmoniserades kriterierna 2024 med RecyClass riktlinjer. Sammantaget innebär detta att kraven har skärpts i tre omgångar, vilket har förflyttat målnivån och gjort uppdraget mer omfattande än vad som bedömdes 2019. Nedan tabell visar på den förflyttning som gjorts i ökningen av materialåtervinningsbara förpackningar.

	Materialåtervinning med hög kvalitet Där återvunnet material kan brukas i nya förpackningar	Materialåtervinning med lägre kvalitet Där återvunnet material sällan brukas i nya förpackningar	Summa
2017 ¹	44,5%	24,6%	69,1%
2023 ²	56,2%	20,9%	77,1%
Förflyttning			+8%

¹ Plockanalys i Göteborg och Mölndal 2017

² Plockanalys Site Zero mars 2023, senast aktuella plockanalys.

Under arbetets gång har branschen analyserat olika material, följt utvecklingen inom återvinning och identifierat både hinder och möjligheter. Inom SvDH har vi etablerat gemensamma kriterier och noggrant implementerat ny lagstiftning. Målnivån för 2025, att alla plastförpackningar ska vara återvinningsbara, var ambitiös redan när den sattes och är fortfarande en utmaning. Vissa produktkategorier – exempelvis färskt kött, ost och kaffe – har ännu inte kunnat uppfylla de svenska kriterierna. Samtidigt har vi varit tydliga med att förändringar i förpackningar inte får öka matsvinnet eller försämra produktsäkerheten.

De senaste åren har dock inneburit betydande framsteg. Nya materiallösningar har utvecklats som håller tillräckligt hög teknisk nivå, inte ökar matsvinnet och dessutom kan konkurrera i pris. Dessa material finns nu tillgängliga i industriell skala, vilket gör att producenter – oavsett volym – kan börja testa dem i sina produktioner, samt att förpackningsleverantörer kan erbjuda dem brett.

Förpackningsfrågan är fortsatt en av de högst prioriterade frågorna inom Svensk Dagligvaruhandel. Ambitionsnivån är oförändrat hög och tillsammans driver vi på både förpackningstillverkare och leverantörer för att tydliggöra att vi står bakom gemensamma riktlinjer och arbetar mot samma mål i hela branschen. Fortsatta investeringar, infrastrukturutveckling, rätt lagstiftning och samverkan kommer att vara avgörande.

Under 2026 implementeras EU:s nya förpackningsförordning Packaging and Packaging Waste Regulation (PPWR), där huvudsyftet är att minska mängden förpackningar och förpackningsavfall samt öka återanvändning och materialåtervinning. Lagstiftningen kommer att harmonisera förpackningsbranschen inom EU, sätta standarder och skapa marknadsmekanismer. PPWR kommer att gälla lika för alla medlemsstater i EU. Förordningen ställer krav på bl.a. minskat tomutrymme, ökad återvinningsbarhet, återvunnet material i plastförpackningar och införande av återanvändningssystem i flera sektorer.

PPWR är ett välkommet steg som förväntas driva utvecklingen och skapa harmonisering i hela unionen. Vår bedömning är att PPWR till stor del kommer att driva utvecklingen framåt på ett sätt som vi inte såg när färdplanen lanserades 2018.